

Gasolina contra el foc al País Basc

Els sectors crítics de l'esquerra abertzale, contraris a ETA, consultats per EL TEMPS, no estan d'acord amb la il·legalització de Batasuna. Malgrat les profundes diferències polítiques, i també personals, que separen partits com Aralar, Zutik, Batzarre i Abertzaleen Batasuna de la formació d'Arnaldo Otegi, tots sense excepció consideren que la futura llei de partits és antidemocràtica.

L'esquerra abertzale, de Batasuna a altres formacions crítiques amb aquesta formació, coincideixen en l'anàlisi: ETA i l'extrema dreta, representada pel PP, en seran els màxims beneficiaris. Però alhora, els diferents sectors de l'independentisme basc no es posen d'acord sobre si la mesura va dirigida només contra Batasuna o si a la llarga la il·legalització els afectarà a tots.

"El règim espanyol està desesperat perquè ha fracassat en el seu intent de fer desaparèixer l'esquerra abertzale, i ara s'afanya a aplicar-nos allò que els nazis van anomenar 'la solució final', és a dir, l'extermini de l'esquerra abertzale." L'autor d'aquestes paraules és Jon Idígoras, antic portaveu d'Herri Batasuna, que deixa prou clara la seva opinió davant la futura llei de partits. Però la reflexió d'Idígoras, al marge de la seva diatriba contra l'estat espanyol, també posa al descobert que els dirigents de Batasuna monopolitzen allò que es coneix com esquerra abertzale, l'esquerra independentista basca. És cert que, dins d'aquest moviment, l'actual Batasuna és el partit més fort a tots els territoris bascos, però no és l'únic. Hi ha sectors "rebels" a l'estratègia d'ETA que defensen des de l'esquerra la independència del País Basc i que condemnen la lluita armada. En aquesta llista de "crítics" trobem Zutik, Aralar, Batzarre i Abertzaleen Batasuna (aquests últims del País Basc francès). Ara mateix les relacions polítiques i personals d'aquests grups amb Batasuna no són gaire bones i, després d'anys d'estreta col·laboració se n'han deslligat del tot. Una mostra de les relacions tibants que hi ha entre ells i Ba-

tasuna es va fer evident el passat mes de març. Amb motiu de la celebració de l'Aberri Eguna (dia de la pàtria basca), aquests quatre partits, i també Eusko Alkartasuna, van fer públic un manifest que exigia a ETA una treva immediata i indefinida per posar les bases d'un projecte pacífic de construcció nacional.

Des de Batasuna, Arnaldo Otegi va acusar-los de voler debilitar l'esquerra independentista i, a través d'un comunicat molt dur, la mateixa ETA qualificà de vergonyosa i excloent l'actitud d'aquests sectors i els feia responsables de buscar la divisió dels abertzales. Un estira-i-arroña públic que, una vegada més, deixava al descobert els recels, les diferències i els enfrontaments en l'anomenat Moviment d'Alliberament Nacional Basc. Però l'impuls del PP per deixar Batasuna fora del sistema ha aparcat, o almenys ha deixat en un segon pla, aquestes tensions.

"Els que no estem d'acord amb Batasuna continuarem sense estar-ho, però una cosa és no estar-hi d'acord i una altra és denunciar el dret que tenen a dir el que pensen i a treballar en política", aclareix Jostxu Riviere, de Zutik.

Llei antidemocràtica. A l'altre costat de la frontera, des del seu despatx a Baiona, el líder d'Abertzaleen Batasuna, Richard Irazusta, segueix amb preocupació els tràmits per a il·legalitzar Batasuna: "Aquesta llei és una gran bajanada, aquest país necessita més diàleg, més llibertat, més democràcia i menys il·legalització, menys prohibició, per això crec que és una bajanada i, a més, una bajanada perillosa."

Aquest dirigent del País Basc francès pensa que la il·legalització "no serà

gens útil i només provocarà molta confusió i molta tensió". El navarrès de Leitzia Patxi Zabaleta, escindit de Batasuna i impulsor del grup Aralar, creu que es tracta d'"una restricció greu del sistema de llibertats que pretén una subversió dels resultats de les últimes eleccions autonòmiques basques, i amb aquesta mesura també es busca una situació de quasi excepció".

Des de Batzarre, partit només amb implantació a Navarra, Milagros Rubio considera que "democràticament hauria d'existir la possibilitat que tothom expressés les seves opinions al marge de si condemna o no la violència, en aquest sentit creiem que la llei de partits és antidemocràtica".

Els de Zutik de Vitòria tenen clar l'objectiu de José María Aznar: "Deixar sense representació política milers de persones i deixar Batasuna fora de la llei suposarà més crispació social, ens allunyarà més de la solució del problema que, en el fons, és el que busquen els populars."

L'estratègia del PP. "El PP aplica aquesta mesura per pur electoralisme –afirma Josexu Riviere, de Zutik–. El PP basa tota la seva activitat política al País Basc en la rendibilitat de vots que aconsegueix a la resta de l'estat, com també van aconseguir-ne, durant la treva, amb la campanya contra el Pacte de Lizarra. Els populars valoren que aquesta posició de força, de duresa, els dona rendibilitat política a l'estat espanyol."

Batzarre coincideix amb aquesta opinió i creu que la clau de volta de l'estratègia del PP és la radicalització. Ho explica Milagros Rubio: "El PP intenta satisfer allò que li demanen els seus votants més radicals i menys reflexius políticament. Pretén rendibilitzar electoralment les seves posicions i com que no està disposat a intentar resoldre aquesta situació de manera positiva, amb la il·legalització aconseguiria portar el joc al seu terreny: provocar la radicalització i fer que el PP lideri totes les accions contra ETA."

Segons aquests sectors de l'esquerra abertzale, Aznar i els seus homes són uns piròmans, perquè encenen el con-

Una manifestació contra la il·legalització de Batasuna, una iniciativa que ha fet fer pinya als partits de l'esquerra abertzale. Sobre aquestes ratlles, Richard Irazusta, d'Abertzaleen Batasuna (esquerra) i Patxi Zabaleta, escindit de Batasuna i impulsor del grup Aralar.

flicte basc i a continuació es presenten com els únics que tenen la solució per apagar el foc.

Batasuna i ETA, legitimades. Al marge de tots els problemes que provocarà la llei de partits, els crítics de l'esquerra abertzale temen també un greu inconvenient, el fet que la repressió contra Batasuna reforci els sectors més durs partidaris d'ETA i de continuar colpejant l'estat. "Reaccionaran sentint-se legitimats –pronostica Patxi Zabaleta, d'Aralar– i fent-se veure legitimats. És el principal argument dels qui defensen la lluita armada, i el serveix en safata un

sistema democràtic que es mutila a si mateix expulsant del seu àmbit l'expressió i la defensa d'unes idees que qualsevol demòcrata hauria de defensar. I en comptes de fer això, il·legalitzen un partit polític, legal des de fa decennis. Això és un regal magnífic per a ETA, i el regal, el fa Aznar." Batzarre també comparteix aquesta preocupació; segons Milagro Rubio, suposaria una passa enrere perquè "tanca les vies a aquelles persones o grups que, pot ser amb el temps i portant les coses d'una altra manera, podrien apostar pel diàleg i per les vies exclusivament polítiques. És a dir, tanca les portes a tots aquells que,

L'esquerra abertzale valora que la il·legalització de Batasuna és "un regal magnífic per a ETA, un regal que, a més, el fa el Govern Aznar".

Abertzaleen Batasuna, conscient que el francès és un estat més jacobi encara que l'espanyol, no descarta veure's perseguit en el futur

donant suport avui a la lluita armada, podrien canviar d'opinió a mitjà termini, els obliga a fer pinya i els impedeix que abracin formes d'actuació més democràtiques".

"La conseqüència serà un rearmament moral d'ETA." S'imposa, d'aquesta manera, la teoria del "com pitjor, millor" i Josetxu Riviere, de Zutik, no té cap dubte sobre els beneficiaris d'aquesta filosofia política: "Els que surten més reforçats són els dos extrems, tant el PP, amb la seva posició de força, com també les idees d'ETA, les d'aquells que pensen que això no és una democràcia i que diuen: 'Ho veieu? No podem defensar de cap de les maneres un projecte independentista i sobiranista des de l'acció política normal.'"

"I aquesta idea sí que pot sortir reforçada en un grup de gent més nombrosos que no pas ara."

En aquest possible i futur escenari polític, amb una Batasuna més legitimada, hi ha un partit que hi té molt a

perdre. Aralar acaba de néixer, l'any passat abandonava la refundada Batasuna i es constituïa en partit polític amb l'expectativa de presentar-se a les pròximes eleccions municipals a tots els territoris bascos. La formació de Patxi Zabaleta creu que hi ha un espai polític entre ETA i el PNB i EA, format per milers d'abertzales d'esquerra i contraris a la violència.

A tots aquests volen demanar en el futur el seu suport i el seu vot i fer ombra a Batasuna des de la competència electoral. Però amb la futura il·legalització, "la nostra competència política respecte a Batasuna queda anormalitzada", reconeix Zabaleta.

A més, pensa que si el partit d'Arnaldo Otegi queda fora del sistema, en la clandestinitat, les coses es complicaran per a Aralar. La pressió augmentarà, i molt, sobre els seus seguidors: "La nostra convicció és seguir endavant amb la creació de la nostra força política, hem nascut per presentar-nos a les eleccions i ho hem de fer, però

també sabem que ens poden acusar d'aprofitar-nos de la situació. Batasuna pot utilitzar un argument victimista que ens pot fer molt de mal, però no per això modificarem la nostra línia d'actuació, tot i que sí que ho tindrem més difícil."

Els de Zutik pensen que no els agradaria que se celebressin l'any que ve els comicis municipals, com si no passés res, "Aralar, Zutik, no podria ignorar la pressió en aquestes eleccions, però és difícil avançar què pot passar. Podria haver-hi idees de boicot, que es presentés la gent de Batasuna sota altres fórmules... En qualsevol cas, una situació en què els candidats del 10% dels electors no es poden presentar, sense oblidar, a més, que altres com el PP i el PSE tenen problemes per confeccionar les seves llistes, no aportaria uns resultats electorals reals".

Només contra Batasuna? Que la reforma de la llei de partits l'ha impulsada el PP amb la intenció d'actuar directament contra Batasuna no és cap secret. Ara bé, el nou text legal permetrà en el futur perseguir tots els independentistes bascos, inclosos els contraris a ETA? Des de Zutik pensen que no, i afirmen: "És molt clar que l'objectiu és Batasuna, no creiem que aquesta mesura estigui pensada per a més col·lectius. És molt específic el que té al cap el PP i no pensem que pugui haver-hi una il·legalització de col·lectius en cadena. L'objectiu és clar: deixar Batasuna fora de l'acció política."

Però a Richard Irazusta, d'Abertzaleen Batasuna, no li fa cap gràcia que a la part espanyola es persegueixi un partit abertzale. Conscient que el francès és un estat més jacobi encara que l'espanyol, no descarta veure's perseguit en el futur, i, de moment, prefereix pensar malament, "perquè si hi ha un partit polític il·legal en una part del País Basc, també pot arribar a afectar-nos directament en el futur. Em pregunto si la llei de partits espanyola només pretén il·legalitzar Batasuna o els abertzales en el seu conjunt."

Daniel Gómez (Bilbao)